

WOJEWODA MAZOWIECKI

WPS-R.431.2.15.2015.AK

Warszawa, 14 grudnia 2015 r.

**Pani
Joanna Tuszyńska
Kierownik
Gminnego Ośrodka Pomocy
Społecznej w Jasieńcu
ul. Warecka 42
05-604 Jasieniec**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 127 ust. 1 w związku z art. 22 pkt 8 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015 r. Nr 163 z późn. zm.), zwanej dalej ustawą oraz rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. Nr 61 poz. 543 z późn. zm.), pracownicy Wydziału Polityki Społecznej, Oddziału w Delegaturze – Placówce Zamiejscowej w Radomiu, przeprowadzili w dniach 16 i 18 listopada 2015 roku kontrolę problemową w kierowanym przez Panią Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Jasieńcu z siedzibą przy ul. Wareckiej 42, 05-604 Jasieniec.

Przedmiotem kontroli było sprawdzenie stanu zatrudnienia i kwalifikacji kadry zatrudnionej w ośrodku pomocy społecznej, prawidłowość przyznawania zasiłków okresowych z uwzględnieniem jakości pracy socjalnej, wykorzystania kontraktu socjalnego jako narzędzia aktywizującego świadczeniobiorców oraz sposobu kierowania osób do domu pomocy społecznej i ustalenia odpłatności za pobyt w tym domu.

W związku z kontrolą, której wyniki zostały przedstawione w protokole kontroli, podpisanym przez Panią bez zastrzeżeń w dniu 7 grudnia 2015 roku, przekazuję Pani niniejsze wystąpienie pokontrolne.

W trakcie kontroli poddano szczegółowej analizie:

- strukturę zatrudnienia i kwalifikacje zatrudnionej kadry;
- zasadność udzielania pomocy w formie zasiłku okresowego;
- wykorzystanie kontraktu socjalnego jako narzędzia aktywizującego, zgodnie z art. 108 ust. 1 i 2 ustawy o pomocy społecznej;

- kierowanie do domu pomocy społecznej i ustalania odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu (art. 59 i art. 61 ustawy o pomocy społecznej).

Kontrolą objęto okres od dnia 1 stycznia 2014 roku do dnia kontroli.

Kierowana przez Panią jednostka została powołana Uchwałą Nr X/37/90 Gminnej Rady Narodowej w Jasieńcu z dnia 20 kwietnia 1990 roku w sprawie utworzenia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jasieńcu. Posiada Statut oraz Regulamin Organizacyjny wprowadzony Zarządzeniem Nr 1/2013 Kierownika GOPS w Jasieńcu z dnia 4 lutego 2013 roku.

Jako kierownik legitymuje się Pani upoważnieniem Wójta Gminy Jasieniec z dnia 4 maja 2004 roku znak OA.0113-9/04 do wydawania decyzji administracyjnych w indywidualnych sprawach z zakresu pomocy społecznej, należących do właściwości gminy. Ponadto posiada Pani pełnomocnictwo Wójta Gminy Jasieniec z dnia 10 sierpnia 2007 roku do wykonywania ogółu czynności zwykłego zarządu, a w szczególności czynności mających na celu zachowanie mienia i wykonywania zadań statutowych oraz zaciągania zobowiązań pieniężnych do wysokości kwot wydatków określonych w zatwierdzonym planie finansowym jednostki.

Zgodnie art. 122 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej posiada Pani kwalifikacje wymagane na zajmowanym stanowisku. Liczba zatrudnionych pracowników socjalnych posiadających kwalifikacje, o których mowa w art. 116 ust. 1 oraz art. 156 ust. 1, jest zgodna z art. 110 ust. 11 ustawy o pomocy społecznej. Zatrudnienie pracowników socjalnych na zajmowanych stanowiskach odpowiada wymaganiom wskazanym w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 18 marca 2009 r. w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych (t.j. Dz. U. z 2014 r., poz. 1786).

W wyniku czynności kontrolnych ustalono, że przyznawanie świadczeń w formie zasiłku okresowego, będących przedmiotem kontroli, poprzedzone zostało stosownym wnioskiem osoby/rodziny. Ustalenie praw do ww. świadczenia następowało na podstawie prawidłowo sporządzonego rodzinnego wywiadu środowiskowego wraz z wymaganą dokumentacją. W zakresie prowadzonych postępowań rodzinne wywiady środowiskowe sporządzane były starannie i rzetelnie, zawierały diagnozę oraz opis sytuacji osób i rodzin korzystających z pomocy, a postępowanie było zgodnie z zapisami rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 8 czerwca 2012 roku w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego (Dz. U. z 2012 roku poz. 712). Do wywiadu dołączano dowody potwierdzające sytuację osoby lub rodziny ubiegającej się o pomoc, o których mowa w zapisach art. 107 ust. 5b ustawy o pomocy społecznej, umożliwiające ustalenie sytuacji materialno – bytowej rodziny. Świadczenia w formie zasiłku okresowego ustalano i realizowano indywidualnie w wysokości adekwatnej do sytuacji wnioskodawcy, jego potrzeb i możliwości ich zaspokojenia we własnym zakresie z uwzględnieniem art. 38 ust. 2 oraz 106 ust. 3 ustawy

o pomocy społecznej. Wysokość kwoty zasiłku okresowego, finansowanej z dotacji z budżetu państwa, była wypłacana zgodnie z art. 147 ust. 7 w związku z art. 38 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej. Pozostała różnica finansowana była ze środków budżetu gminy. Świadczenia przyznawane były na okres od jednego do trzech miesięcy. We wszystkich skontrolowanych sprawach plan pomocy zatwierdzony został przez Panią, jako kierownika kontrolowanej jednostki zgodnie z posiadanym upoważnieniem.

W kontrolowanym okresie jednostka nie prowadziła postępowania administracyjnego w sprawie zwrotu wypłaconych świadczeń przez ZUS w przypadku przyznania emerytury lub renty za okres, za który wypłacono zasiłek okresowy na podstawie art. 99 ustawy o pomocy społecznej.

Ustalono, że wszystkie decyzje administracyjne ustalające prawo do zasiłku okresowego zostały wydane w terminie do 30 dni od daty wpływu do jednostki wniosku o pomoc wraz z wymaganą dokumentacją. Zawierały składniki zgodne z zapisem 107 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 roku kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2013 poz. 267 z późn. zm.), jednakże uzasadnienie faktyczne nie uwzględniało w całości powodów przyznania zasiłku w określonej wysokości. Decyzje administracyjne, podpisane przez osobę upoważnioną do wydawania decyzji zgodnie z art. 107 § 1 kpa, były odbierane osobiście przez klientów. Strony potwierdzały odbiór decyzji swoim podpisem, jednakże nie wpisywano daty odbioru, co jest niezgodne z art. 46 § 1 kpa.

Na podstawie analizy spraw pod kątem dokumentowania pracy socjalnej realizowanej na rzecz osób lub rodzin korzystających z pomocy stwierdzono, że dokonywane przez pracowników socjalnych zapisy wskazywały na kierunki pracy socjalnej, zawierały wnioski odnośnie planu pomocy, które indywidualizowano adekwatnie do problemów danej osoby/rodziny. W okresie objętym kontrolą jednostka prowadziła ewidencję pracy socjalnej z osobą/rodziną w oddzielnych segregatorach pn. „Praca socjalna”. Pracownicy socjalni dokumentowali swoją pracę w formie notatek służbowych, w których opisywali sytuację materialno - bytową, rodzinną, zdrowotną, opiekuńczo - wychowawczą klientów. Prowadzona dokumentacja potwierdzała adekwatność podjętych działań przez pracowników socjalnych w celu pomocy osobom i rodzinom.

Stwierdzono wykorzystanie kontraktu socjalnego przez jednostkę kontrolowaną jako narzędzia aktywizującego, zgodnie z art. 108 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej w odniesieniu do osób/rodzin korzystających ze świadczeń w formie zasiłku okresowego tylko w 2015 roku. W celu określenia współdziałania w rozwiązywaniu problemów osób lub rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej pracownicy socjalni do dnia kontroli zawarli 7 kontraktów socjalnych. Oczekiwany efektem stosowania kontraktów było mobilizowanie osób i rodzin do podejmowania starań mających na celu przezwycięzenie ich trudnej sytuacji życiowej oraz wymuszenie

indywidualnej aktywności życiowej. Kwestionariusze kontraktu socjalnego były zgodne z rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 8 listopada 2010 r. w sprawie wzoru kontraktu socjalnego (Dz. U. z 2010 r. Nr 218 poz. 1439). Dokonywano w nich oceny sytuacji życiowej stron, określając przyczyny wystąpienia trudnej sytuacji oraz możliwości stron pozwalające na rozwiązanie ich problemów, ograniczenia i bariery w środowisku oraz cele główne i szczegółowe, które ma osiągnąć osoba/rodzina. Ponadto w zapisach kontraktu socjalnego określone zostały uprawnienia i zobowiązania stron, a także działania konieczne do osiągnięcia wyznaczonego celu w określonym czasie. Ocenę realizacji działań w odniesieniu do przyjętych celów w kontraktach socjalnych poddanych kontroli, dokonano w jednym przypadku po zakończeniu okresu, na jaki kontrakt był zawarty. W przypadku kontraktu zawartego 27 października 2015 roku ocenę zaplanowano na 4 grudnia 2015 roku.

Ustalono, że Ośrodek w okresie poddany kontroli prowadził dwa postępowania w sprawie kierowania do domów pomocy społecznej, w tym w jednym przypadku na podstawie postanowienia sądu o umieszczeniu w domu pomocy społecznej bez zgody osoby zainteresowanej. We wszystkich analizowanych sprawach kierowano osoby wymagające tej formy wsparcia wyłącznie do domów pomocy społecznej. Prawidłowo kompletowano dokumentację, stanowiącą podstawę rozstrzygnięcia spraw, sporządzano rodzinne wywiady środowiskowe oraz badano sytuację osób zobowiązanych do alimentacji. W okresie objętym kontrolą nie stwierdzono prowadzonego postępowania w sprawie częściowego lub całkowitego zwolnienia z odpłatności osób zobowiązanych do wnoszenia odpłatności za pobyt członka rodziny w domu pomocy społecznej z uwagi na brak osób zobowiązanych oraz w jednym przypadku dochody tych osób nie przekraczały 300% kryterium dochodowego.

Decyzje administracyjne w kontrolowanych sprawach z ww. zakresu wydawane były w obowiązujących terminach, o których mowa w art. 35 kpa oraz 36 kpa. Zawierały wszystkie niezbędne elementy określone w kpa, tj. prawidłowe wskazanie organu administracji publicznej, datę wydania, oznaczenie strony, uzasadnienie faktyczne i prawne, pouczenie oraz podpis osoby upoważnionej do wydania decyzji. Wydanie decyzji kierującej do domu pomocy społecznej oraz ustalającej odpłatność za pobyt następowało na podstawie wywiadu środowiskowego, sporządzonego przez pracownika jednostki kontrolowanej na wniosek osoby ubiegającej się o umieszczenie w domu pomocy społecznej oraz w celu realizacji postanowienia sądu. W przypadku osoby umieszczonej zmiana decyzji administracyjnej w części ustalającej odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej nastąpiła bez wywiadu środowiskowego, co jest niezgodne z art. 106 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej, na podstawie którego decyzję administracyjną o przyznaniu lub odmowie świadczenia wydaje się po przeprowadzeniu rodzinnego wywiadu

środowiskowego. Ponadto stwierdzono decyzję zmieniającą znak GOPS.5120.1.2015 z dnia 7 kwietnia 2015 r. zmieniającą miesięczną odpłatność za pobyt w DPS od dnia 1 lutego 2015 r., tj. z mocą wsteczną, a nie na przyszłość, co jest sprzeczne z przepisem art. 106 ust. 5 ustawy o pomocy społecznej. W przypadku bowiem stwierdzenia, że zachodzą przesłanki przewidziane w art. 106 ust. 5 ustawy, organ wydaje decyzję uchylającą lub zmieniającą pierwotne rozstrzygnięcie oraz kształtuje nowy zakres uprawnień strony, istniejący dopiero od momentu wydania nowej decyzji, orzekającej o utracie prawa lub o zmianie wysokości dotychczas pobieranego świadczenia. Brak przy tym jakichkolwiek podstaw by uchylać lub zmieniać decyzję przyznającą prawo do określonych świadczeń z pomocy społecznej ze skutkiem wstecz. Decyzja wydawana w oparciu o art. 106 ust. 5 wpływa na dotychczasowy zakres przyznanych świadczeń z pomocy społecznej, gdyż zmienia ich wysokość, odmiennie kształtuje lub wręcz je odbiera. Ze względu na ten właśnie konstytutywny charakter decyzja taka może wywierać wyłącznie skutki na przyszłość. Ponadto w sprawie z decyzji Nr GOPS.5120.3.2015 w obrocie prawnym pozostają dwie decyzje administracyjne orzekające skierowanie strony do dwóch różnych domów pomocy społecznej na pobyt stały. Zgodnie z art. 156 kpa wydanie decyzji w sprawie już rozstrzygniętej inną decyzją stanowi podstawę do stwierdzenia jej nieważności.

W powyższym zakresie stwierdzono brak potwierdzenia doręczenia stronom decyzji administracyjnych, co jest niezgodne z art. 39 kpa oraz art. 46 § 1 kpa, z wyjątkiem decyzji GOPS.5120.5.2014 z dnia 26 listopada 2014 r. i GOPS.5120.3.2015 z dnia 20 lutego 2015 r. Nie stwierdzono także potwierdzenia doręczenia decyzji kierującej do domu pomocy społecznej właściwemu Powiatowemu Centrum Pomocy Rodzinie w sprawie zakończonej decyzją Nr GOPS.5120.5.2014 z dnia 26 listopada 2014r.

Za powstanie stwierdzonych w trakcie czynności kontrolnych nieprawidłowości w zakresie poprawności i rzetelności prowadzonych postępowań przez zatrudnionych w jednostce pracowników socjalnych oraz wydawanych decyzji administracyjnych odpowiedzialność ponosi Pani jako kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jasieńcu.

W celu stwierdzonych nieprawidłowości zwracam się do Pani Kierownik **o realizację następujących zaleceń pokontrolnych:**

1. Stosować przepis art. 107 § 1 i § 3 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 roku kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2013 roku, poz. 267 z późn. zm.) w zakresie pełnego uzasadnienia faktycznego decyzji.
2. Przestrzegać przepisu art. 106 ust. 4 oraz art. 106 ust. 5 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015 roku Nr 163 z późn. zm.) w zakresie wydawania decyzji

administracyjnych w przypadku osób umieszczonych w domu pomocy społecznej po otrzymaniu aktualizacji rodzinnych wywiadów środowiskowych oraz poprawności wydawanych rozstrzygnięć w przypadku uchylania lub zmiany decyzji przyznającej prawo do określonych świadczeń z pomocy społecznej mając na względzie konstytutywny charakter decyzji.

3. Decyzje administracyjne doręczać zgodnie z art. 39 oraz 46 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 roku kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2013 poz. 267 z późn. zm.)
4. W przypadku wydanych decyzji administracyjnych prawidłowo stosować przepis art. 104 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 roku kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2013 poz. 267 z późn. zm.) w celu nie wprowadzania do obiegu prawnego kolejnych decyzji rozstrzygających co do istoty w tej samej sprawie oraz wyeliminować z obiegu prawnego podwójne decyzje.

Zgodnie z art. 128 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015 r. Nr 163 z późn. zm.), kontrolowana jednostka może, w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych, zgłosić do nich zastrzeżenia do Wojewody Mazowieckiego za pośrednictwem Wydziału Polityki Społecznej na adres: Mazowiecki Urząd Wojewódzki, Wydział Polityki Społecznej, Oddział w Delegaturze – Placówce Zamiejscowej w Radomiu, ul. Żeromskiego 53, 26-600 Radom.

W przypadku nieuwzględnienia przez Wojewodę Mazowieckiego zastrzeżeń należy w terminie 30 dni powiadomić o sposobie realizacji zaleceń Wydział Polityki Społecznej Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie, Oddział w Delegaturze – Placówce Zamiejscowej w Radomiu, ul. Żeromskiego 53, 26-600 Radom, a w przypadku ich uwzględnienia należy mieć na uwadze zmiany wynikające z powyższego faktu.

Zgodnie z art. 130 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015 r. Nr 163 z późn. zm.) kto nie realizuje zaleceń pokontrolnych – podlega karze pieniężnej w wysokości od 200 do 6 000 zł.

z up. WOJEWODY MAZOWIECKIEGO

Wiesława Kacperek-Biegańska

Dyrektor

Wydziału Polityki Społecznej

Do wiadomości:

Pan Marek Pietrzak
Wójt Gminy Jasieniec